

Dossier Week van groenten en fruit

Van 6 tot 12 mei loopt de jaarlijkse 'Week van groenten en fruit'. Prinsessenbonen werden verkozen tot groente van het jaar, aardbeien tot fruit van het jaar. Initiatiefnemer sinds 2009 van deze week is groentekok Frank Fol. Het doel van de actie is onder meer lokale telers in de kijker te zetten. De week is een onderdeel van de overkoepelende campagne 'Denk groenten! Denk fruit!', die het verbruik van groenten en fruit wil doen stijgen. Gelijklopend met de 'Week van groenten en fruit' is er de 'Week van de groentestreek', waarin diverse tuinbouwbedrijven rond Sint-Katelijne-Waver hun deuren openen voor het grote publiek. We gingen alvast de sfeer opsnuiven bij prinsessenbonenteler Rony Neyens in Aartrijke en aardbeienteler Frank Boeren in Meerle.

© FOTOS: JAN VAN BAVEL

Frank en Inne Boeren-Goetschalckx
kinderen: Janne (13) en Arne (11)

Meerle

Specialisatie: aardbeien

Continu aardbeien dankzij roterende teelten

Frank en Inne Boeren-Goetschalckx bouwden in 2005 hun eerste aardbeenserre en groeiden geleidelijk van een typisch vollegrondsbedrijf naar een substraatbedrijf. Om een goede werkspreiding en een continu aanbod te garanderen, telen ze onder glas zowel als op stellingen, in een plastic serre en in de vollegrond. “De teeltafwisseling biedt veel voordelen en werkt goed”, zegt Frank.

Jan Van Bavel

Frank (42) en Inne (38) hebben een breed uitgebouwde aardbeienteelt op hun bedrijf in Meerle, een deelgemeente van Hoogstraten. Naast 2,4 ha onder glas en 2,8 ha in plastic serres hebben ze ook 4 ha volle-

grondsteelt, 3 ha trayveld en 1 ha stellingenteelt. Het koppel heeft 2 kinderen: Janne (13) en Arne (11). “Mijn ouders waren ook aardbeientelers”, start Frank zijn verhaal. “Na mijn studies werkte ik eerst 4 jaar in de bouw-

Bijen zorgen voor een goede bestuiving van de aardbeibloempjes.

sector, tot ik in 1999 zelfstandige werd. Samen met mijn vader teelde ik vooral vollegrondsaardbeien. In 2005 bouwden we onze eerste serre. Toen stapte Inne ook voltijds mee in het bedrijf. Daarna hebben we elk jaar uitgebreid. In de loop der jaren evolueerden we van een vollegronds- naar een substraatbedrijf. We hebben 22 medewerkers in dienst, vooral Roemenen en Polen. In de piekperiode loopt dat op tot 45. Zij planten, halen de bloemtakken naar buiten om beter te kunnen oogsten, knippen de ranken en plukken de vruchten. De vollegrondsteelt is ideaal om hen continu werk te bezorgen."

Rotatie

Dankzij hun diverse teelten kunnen Frank en Inne constant aardbeien leveren aan Coöperatie Hoogstraten. "Ik rij een keer per dag naar de veiling. Thuisverkoop is niet meteen iets voor ons. Het seizoen start bij ons rond 1 maart en loopt tot eind december, met pieken in april-mei en september-oktober", zegt Frank. "Na onze Sonatateelt onder belichting in de serre en de doorteelt Elsanta, schakelen we achtereenvolgens over naar een Muranoteelt, die eind mei in productie komt, en vollegrondsteelten vanaf juni. We hebben ook twee plastic serres, waarin we een voorjaars- en najaarsteelt onderbrengen. Daarin oogsten we van begin mei tot eind oktober. In de zomer is het er veel koeler dan onder glas. Om de acht jaar vervangen we de plastic.

Elsanta is ons hoofdtras, Sonata en Murano

telen we elk op 1 ha. De Elsantadoorteelt planten we rond 15 augustus, om van begin oktober tot Nieuwjaar te kunnen oogsten. Het jaar nadien kunnen we er nog eens van plukken, van 10 april tot juni. Voor de belichte teelt gebruiken we een verduisteringsscherm, dat we 's nachts sluiten om lichtvervuiling tegen te gaan. In de 'gewone' serre hebben we ook een energiescherm. Dat gebruiken we vooral in de winter om de warmte binnen te houden. Soms proberen we nieuwe proefrassen uit, zoals Limalexia en Verity. Alleen tijdens de stekperiode (van 10 tot 20 juli) ligt de productie iets lager. Voor de stekkenteelt in de serre gebruiken we moederplanten (BM2) die momenteel op het trayveld liggen. Deze teelt gaat begin juni in de serre. Vanaf 10 à 15 juli beginnen we dan stekken te snijden. Na de oogst wordt de serre geruimd en gereinigd en dan kan de volgende teelt meteen starten. Zo staan alle afdelingen bijna nooit leeg."

Hergebruik van trayveldwater

De grond voor het trayveld wordt getrokken in bedden van 22 m breedte. "Daar liggen een folie en worteldoek op", legt Frank uit. "Het Proefcentrum Hoogstraten adviseerde ons bij de opvang van het trayveldwater, dat via een buizenstelsel wordt afgevoerd naar ruime opvangbekkens.

Vroeger hadden we een regenwaterbassin van 4000 m³, maar dat was te klein voor ons bedrijf. Daarom hebben we er een van 12.000 m³ bijgeplaatst. Het bassin van 4000 m³ benutten we om het vuile drainwater van het trayveld in op te vangen. Dat water wordt dan gefilterd door een zeefbocht en een papierbandfilter. Na een uv-ontsmetting kunnen we het hergebruiken en mengen we het met ons andere water. Om de twee weken nemen we drainstalen, waarna onze voorlichters van het Proefcentrum Hoogstraten (PCH) en Delphy telkens een nieuw schema berekenen."

Geïntegreerde bestrijding

De teeltbegeleiders sporen ook de plagen in de teelt op en geven advies rond gewasbescherming. "Aan de hand van hun adviezen en die van een adviseur van Sanac voeren we bespuitingen tegen witziekte en botrytis uit en zetten we natuurlijke vijanden uit. Het weer vormt een belangrijke factor in de ontwikkeling van ziekten en plagen. We streven naar een goede afwisseling en combinatie van chemische en biologische middelen. Alle insecten proberen we sowieso biologisch te bestrijden. De laatste jaren vallen er massaal veel middelen weg. Er komen er wel bij, maar veel minder dan er wegvallen. Dat maakt het niet gemakkelijker, want sommige

Op 4 ha telen Frank en Inne ook aardbeien in de vollegrond.

middelen mag je slechts een à twee keer per jaar gebruiken.”

Belichting zorgt voor spreiding

Sinds 2013 hebben Frank en Inne 1 ha belichte teelt. “Onze SON-T-lampen doen nog steeds dienst tijdens de voorjaars- en najaarsteelt. Ledverlichting evolueert wel zeer snel. Ik overweeg om daarnaar om te schakelen over 2 à 3 jaar. Bij de start van de teelt branden de lampen van 1 uur 's nachts tot 17 uur. Daarna bouwen we dat geleidelijk af tot we beginnen te oogsten. Dan branden ze nog van 6 tot 17 uur. Bij voldoende zonlicht valt de belichting automatisch uit.” Inne knikt. “Dankzij de belichting kunnen we het werk wat meer spreiden. Zo kunnen we ook iets vroeger beginnen te oogsten en de teelt iets langer aanhouden. Belichte aardbeien zijn ook zoeter van smaak en kleuren beter door, zeker in een donker najaar. Hoe somberder het weer, hoe meer voordelen we er kunnen uithalen.”

Gezonde troeven

“Aardbeien leveren weinig calorieën. Met een vrucht of zeven per dag heb je al bijna de helft van je dagdosering vitamine C binnen”, aldus Griet Vanderspikken, voedingsdeskundige bij NICE (*Nutrition Information Center*, een onderdeel van VLAM). “Verder zijn ze rijk aan vezels en foliumzuur. Je mag er gerust wat meer van op je menu zetten. Dat kan ook heel gemakkelijk.”

Frank en Inne hopen nog lang aardbeien te kunnen telen. “We streven naar een zo vlak mogelijke productie. De substraat-teelt werkt gemakkelijker dan de vollegrondsteelt. We hebben die meer in de hand. De vollegrondsteelt blijft toch sterk weersafhankelijk. Dat merkten we vorig jaar maar al te goed met de lange droogte”, besluit Frank. ■

“Substraatteelt hebben we meer in de hand dan vollegrondsteelt.”

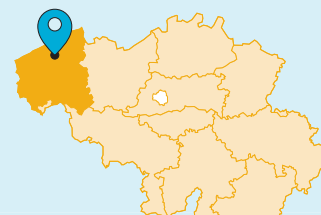
Familie Neyens-Vanzandweghe
Rony & Krista, Joris & Adeline

Aartrijke

Gemengd bedrijf met
vollegrondsgroenten als hoofdtak

Bonen als ideale vruchtafwisseling

Op een gemengd bedrijf in Aartrijke teelt de familie Neyens-Vanzandweghe al jaren diverse vollegrondsgroenten voor de West-Vlaamse diepvriesindustrie. Prinsessenbonen vormen er een ideale vruchtafwisseling in het uitgebreide teeltplan. “Ze dragen bij aan een goede risico- en werkspreiding”, aldus vader Rony Neyens.

Jan Van Bavel

In Aartrijke, een deelgemeente van het West-Vlaamse Zedelgem, baten Rony Neyens en Krista Vanzandweghe samen met hun zoon Joris en zijn echtgenote Adeline (die buitenshuis werkt) een gemengd bedrijf uit. Vollegrondsgroenten vormen de hoofdtak, verder hebben ze 1600 vleesvarkens en zoogkoeien. De rundveetak

bouwden ze in de loop der jaren af van 220 naar 160 dikbillen. De stiertjes worden na 14 dagen verkocht als nuchtere kalveren.

Rony behaalde een diploma A1 Mechanica en volgde daarna enkele landbouwcursussen aan het PCLT. Begin 1980 nam hij met Krista zijn ouderlijke bedrijf over, met 12 melkkoeien, ►

Gezonde peulvruchten

Prinsessenbonen zijn eigenlijk peulvruchten. Ze bevatten weinig calorieën. Een portie van 200 g gekookte bonen levert slechts 70 kcal maar brengt ook 50% van onze dagelijkse behoefte aan foliumzuur aan. Bonen zijn ook vezelrijk: met een portie van 200 g krijg je bijna een kwart van de aanbevolen hoeveelheid van 25 g vezels binnen.

20 zeugen en de teelt van spinazie, wortelen en bonen. “We hebben de melkveetak meteen stopgezet, om meer in te zetten op de groenteteelt”, vertelt Rony. “Bloemkool is onze hoofdteelt, gevolgd door aardappelen, spinazie, grote wortelen, bonen, sluitkolen (rode-, witte-, savooi- en spitskool) en ruwvoedergewassen (mais, raaigras en voederbieten). De groenten zijn allemaal bestemd voor de West-Vlaamse diepvriesindustrie. Onze bonen leveren we al jaren aan d’Arta (Ardoeie), Horafrost (Staden) en Pasfrost (Passendale). Terwijl Krista zich focust op de veeteelttak en de administratie van het bedrijf, houdt Joris zich bezig met de rassenkeuze van de groenten. We maken samen de teeltplanning op, maar de eigenlijke planning (zaai- en plantdata) laat ik aan Joris over. Vooral in het najaar zetten we een twaalfstal seizoenarbeiders in, om de tweede vrucht bloemkool te oogsten.” Rony en Joris huren steeds meer gronden via seizoenspacht. Ze ruilen ook gronden met andere boeren. Dat zorgt voor een betere vruchtafwisseling en is goed voor de risicospreiding op het bedrijf.

Uitgebreid teeltplan

Prinsessenbonen worden in België vooral voor de diepvriesindustrie geteeld, op een areaal van ongeveer 8000 ha. Het areaal voor de versmarkt bedraagt slechts zo’n 70 ha. Net als bij andere groentetelers maken bonen bij Rony en Joris deel uit van een uitgebreid teeltplan. “Als voorteeelt zaaien we spinazie en planten we vroege aardappelen”, legt Rony uit. “We zijn grote voorstanders van stal mest op de akkers, om het humusgehalte op peil te houden. De bonen worden gezaaid door een loonwerker die aangesteld wordt door de diepvriesfabriek. De fabriek bepaalt ook het zaaitijdstip, in samenspraak met ons. Bij natte of droge periodes kan daarvan afgeweken worden en wordt er gezaaid waar het

© SYNGENTA

Een loonwerker oogst de prinsessenbonen in opdracht van de diepvriesfabriek.

kan. Beregenen hoeft meestal niet. Bij een extreme droogte, zoals vorige zomer, hebben bonen daar nochtans ook behoefte aan. Maar rendabel is dat niet, dus wordt het water (als er nog voorradig is) voor andere teelten ingezet. Na de bonenteelt zaaien we meestal gras als vanggewas. Dat gebeurt met een schijveneg waarop een zaai-unit gemonteerd is. Oogstresten inwerken en zaaien gebeurt in één werkgang, wat tijdbesparend is.”

Gewasbescherming op maat

Rony en Joris telen op lichte zandgrond. “Die grond is gemakkelijk te bewerken, maar hij houdt weinig vocht vast. Gelukkig lukt het hier meestal goed om bonen te telen. Kort na de zaai passen we 0,4 l/ha Dual Gold + 0,16 l/ha Centium toe als onkruidbestrijding. Bij het eerste echte (driedelige) blad volgt de combinatie van 1,25 l/ha Corum + 0,625 l/ha Dash + 0,4 l/ha Frontier + 0,3 l/ha Ethomat. Om ziektes

te vermijden, volgen we het gewas bij het sluiten van de rijen kort op. Indien nodig passen we een behandeling met onder meer Luna Privilege toe. Om luizen te bestrijden, zetten we eventueel het product Okapi in. Ook de ontwikkeling van stengelrot volgen we kort op. Bij vochtig weer zijn zeker 2 behandelingen nodig. Als er bekalkt wordt, gebruiken we gewoonlijk magnesiumkalk als meststof. Anders strooien we kieseriet. Een loonwerker komt in opdracht van de diepvriesfabriek de bonen oogsten. De oogstperiode loopt bij ons van half augustus tot half oktober.”

Voor- en nadelen

Bonen telen heeft allerlei voordelen. “Vooreerst is het een echte zomerteelt, waarbij de bodem in normale omstandigheden niet afziet. Daarnaast kunnen we bonen zeer goed inzetten als vruchtafwisseling. De teelt duurt zo’n 2,5 maand, waardoor de grond vroeg

beschikbaar is om er een vanggewas in te zaaien. De relatief korte teelt is tegelijkertijd een nadeel, want alles moet perfect verlopen. Bij de minste tegenslag – te nat of te droog – heeft de plant geen tijd meer om zich te herstellen. Verder werden de fytoproducten de laatste jaren steeds duurder in verhouding tot de opbrengst. Maar we hopen zeker bonen te blijven telen zolang het rendabel blijft. We willen alleszins niet ‘alle eieren in één mand leggen’. Teeltspreiding zorgt ook voor risico- en werkspreiding en een goede vruchtafwisseling. Sinds 2007 baten we ons bedrijf uit samen met Joris en Adeline. Ik word in oktober 61 en op termijn zullen zij het bedrijf wel verder overnemen.” ■

“Op onze lichte zandgrond lukt de bonenteelt vrij goed.”